

26 marca. Wielka Sobota

Rdz 1, 1. 26-31a

Rdz 1, 1. 26-31a

Na początku stworzył Bóg niebo i ziemię. Potem Bóg rzekł: «Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad całą ziemią i nad wszelkim płazem!» Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę.

Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: «Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i czynili ją sobie poddaną; abyście panowali nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym i nad wszelkim płazem». I rzekł Bóg: «Oto wam daję wszelką roślinę przynoszącą ziarno po całej ziemi i wszelkie drzewo, którego owoc ma w sobie nasienie: dla was będą one pokarmem. A dla wszelkiego zwierzęcia polnego i dla wszelkiego ptactwa w powietrzu, i dla wszystkiego, co się rusza po ziemi i ma w sobie pierwiastek życia, będzie pokarmem wszelka trawa zielona». I stało się tak.

A Bóg widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre.

Ps 104 (103), 1-2a. 5-6. 10 i 12 13-14. 24 i 35c (R.: por. 30)

Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Błogosław, duszo moja, Pana, *
o Boże mój, Panie, Ty jesteś bardzo wielki!
Odziany w majestat i piękno, *
Światłem okryty jak płaszczem.

Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Umocniłeś ziemię w jej podstawach, *
nie zachwieje się na wieki wieków.
Jak szatą okryłeś ją Wielką Głębią, *
ponad górami stanęły wody.

Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Ty zdroje kierujesz do strumieni, *
co pośród gór się sączą.
Nad nimi mieszka ptactwo niebieskie *
i śpiewa wśród gałęzi.

Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Z Twoich komnat nawadniasz góry, *
owocem Twych dzieł syci się ziemia.
Każesz rosnać trawie dla bydła, *
i roślinom, by człowiekowi służyły.

Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Jak liczne są dzieła Twoje, Panie! *
Tyś wszystko mądrze uczynił,
ziemia jest pełna Twych stworzeń. *
Błogosław, duszo moja, Pana.

Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Rdz 22, 1-18

Bóg wystawił Abrahama na próbę i rzekł do niego: «Abrahamie!» A gdy on odpowiedział: «Oto jestem», powiedział: «Weź twego syna jedynego, którego miłujesz, Izaaka, idź do kraju Moria i tam złóż go w ofierze na jednym z pagórków, jaki ci wskażę».

Nazajutrz rano Abraham osiodłał swego osiołka, zabrał z sobą dwóch swych ludzi i syna Izaaka, narąbał drzewa do spalenia ofiary i ruszył w drogę do miejscowości, o której mu Bóg powiedział. Na trzeci dzień Abraham, spojrzawszy, dostrzegł z daleka ową miejscowość. I wtedy rzekł do swych sług: «Zostańcie tu z osiołkiem, ja zaś i chłopiec

pójdziemy tam, aby oddać pokłon Bogu, a potem wrócimy do was».

Abraham, zabrawszy drwa do spalenia ofiary, włożył je na syna swego Izaaka, wziął do ręki ogień i nóż, po czym obaj się oddalili. Izaak odezwał się do swego ojca: «Ojczy mój!» A gdy ten rzekł: «Oto jestem, mój synu», zapytał: «Oto ogień i drwa, gdzież jest jagnię na całopalenie?» Abraham odpowiedział: «Bóg upatrzy sobie jagnię na całopalenie, synu mój». I szli obydwaj dalej.

A gdy przyszedli na to miejsce, które Bóg wskazał, Abraham zbudował tam ołtarz, ułożył na nim drwa i zwiąawszy syna swego Izaaka położył go na tych drwach na ołtarzu. Potem sięgnął ręką po nóż, aby zabić syna swego.

Ale wtedy anioł Pana zawołał na niego z nieba: «Abrahamie, Abrahamie!» A on rzekł: «Oto jestem». Powiedział mu: «Nie podnoś ręki na chłopca i nie czyn mu nic złego! Teraz poznałem, że boisz się Boga, bo nie odmówiłeś Mi nawet twego jedynego syna». Abraham obejrawszy się poza siebie, spostrzegł barana uwikłanego rogami w zaroślach. Poszedł więc, wziął barana i złożył w ofierze całopalnej zamiast swego syna. I dał Abraham miejscu temu nazwę «Pan widzi». Stąd to mówi się dzisiaj: «Na wzgórzu Pan się ukazuje».

Po czym anioł Pana przemówił głośno z nieba do Abrahama po raz drugi: «Przysięgam na siebie, mówi Pan, że ponieważ uczyniłeś to, iż nie oszczędziłeś syna swego jedynego, będę ci błogosławił i dam ci potomstwo tak liczne jak gwiazdy na niebie i jak ziarenka piasku na wybrzeżu morza; potomkowie twoi zdobędą warownie swych nieprzyjaciół. Wszystkie ludy ziemi będą sobie życzyć szczęścia na wzór twego potomstwa, dlatego że usłuchałeś mego rozkazu».

Ps 16 (15), 5 i 8. 9-10. 11 (R.: por. 1)

Strzeż mnie, o Boże, Tobie zaufałem.

*Pan moim dziedzictwem i przeznaczeniem, *
to On mój los zabezpiecza.
Zawsze stawiam sobie Pana przed oczy, *
On jest po mojej prawicy, nic mną nie zachwieje.*

Strzeż mnie, o Boże, Tobie zaufałem.

*Dlatego cieszy się moje serce i dusza raduje, *
a ciało moje będzie spoczywać bezpiecznie,
bo w kraju zmarłych duszy mej nie zostawisz *
i nie dopuścisz, bym pozostał w grobie.*

Strzeż mnie, o Boże, Tobie zaufałem.

*Ty ścieżkę życia mi ukażesz, *
pełnię Twojej radości
i wieczną rozkosz *
po Twojej prawicy.*

Strzeż mnie, o Boże, Tobie zaufałem.

Wj 14, 15 – 15, 1

Pan rzekł do Mojżesza: «Czemu głośno wołasz do Mnie? Powiedz synom Izraela, niech ruszają w drogę. Ty zaś podnieś swą laskę i wyciągnij rękę nad morze i rozdziel je na dwoje, a wejdą synowie

Izraela w środek na suchą ziemię. Ja natomiast uczynię upartymi serca Egipcjan, że pójdą za nimi. Wtedy okażę moją potęgę wobec faraona, całego wojska jego, rydwanów i wszystkich jego jeźdźców. A gdy okażę moją potęgę wobec faraona, jego rydwanów i jeźdźców, wtedy poznają Egipcjanie, że Ja jestem Pan».

Anioł Boży, który szedł na przedzie wojsk izraelskich, zmienił miejsce i szedł na ich tyłach. Słup obłoku również przeszedł z przodu i zajął ich tyły, stając między wojskiem egipskim a wojskiem izraelskim. I tam był obłok ciemnością, tu zaś oświecał noc. I nie zbliżyli się jedni do drugich przez całą noc.

Mojżesz wyciągnął rękę nad morze, a Pan cofnął wody gwałtownym wiatrem wschodnim, który wiał przez całą noc, i uczynił morze suchą ziemią. Wody się rozstały, a synowie Izraela szli przez środek morza po suchej ziemi, mając mur z wód po prawej i po lewej stronie. Egipcjanie ścigali ich. Wszystkie konie faraona, jego rydwany i jeźdźcy ciągnęli za nimi w środek morza.

O świcie spojrzął Pan ze słupa ognia i ze słupa obłoku na wojsko egipskie i zmusił je do ucieczki. I zatrzymał koła ich rydwanów, tak że z wielką trudnością mogli się naprzód posuwać. Egipcjanie krzyknęli: «Uciekajmy przed Izraelem, bo w jego obronie Pan walczy z Egipcjanami».

A Pan rzekł do Mojżesza: «Wyciągnij rękę nad morze, aby wody zalały Egipcjan, ich rydwany i jeźdźców». Wyciągnął Mojżesz rękę nad morze, które o brzasku dnia wróciło na swoje miejsce, Egipcjanie uciekając biegli naprzeciw falom, i pogrążył ich Pan w pośrodku morza. Powracające fale zatopiły rydwany i jeźdźców całego wojska faraona, które weszło w morze ścigając synów Izraela. Nie ocalał z nich ani jeden. Synowie zaś Izraela szli po suchym dnie morskim, mając mur z wód po prawej i po lewej stronie.

W tym to dniu wybawił Pan Izraela z rąk Egipcjan. I widzieli Izraelici martwych Egipcjan na brzegu morza. Gdy Izraelici widzieli wielkie

dzieło, którego dokonał Pan wobec Egipcjan, ulękli się Pana i uwierzyli Jemu oraz Jego słudze Mojżeszowi. Wtedy Mojżesz i synowie Izraela razem z nim śpiewali taką pieśń ku czci Pana:

Wj 15, 1. 2. 4-5. 17ab-18 (R.: por. 1a)

Śpiewajmy Panu, który moc okazał.

*Będę śpiewał na cześć Pana, *
który wspaniale swą potęgę okazał,
gdy konia i jeźdźca *
pogrążył w morskiej przepaści.*

Śpiewajmy Panu, który moc okazał.

*Pan jest moją mocą i źródłem męstwa, *
Jemu zawdzięczam moje ocalenie.
On Bogiem moim, uwielbiać Go będę; *
On Bogiem ojca mego, będę Go wywyższał.*

Śpiewajmy Panu, który moc okazał.

*Rzucił w morze rydwany faraona i jego wojsko. *
Wybrani wodzowie jego zginęli w Morzu Czerwonym.
Przepaści ich ogarnęły, *
jak głaz runęli w głębinę.*

Śpiewajmy Panu, który moc okazał.

*Wyprowadziłeś lud swój i osadziłeś na górze Twego dziedzictwa, *
w miejscu, które uczyniłeś swym mieszkaniem,
Pan Bóg jest Królem *
na zawsze, na wieki.*

Śpiewajmy Panu, który moc okazał.

Iz 54, 4a. 5-14

*Nie lękaj się, Jerozolimo, bo małżonkiem ci jest twój Stworzyciel,
któremu na imię: Pan Zastępów; Odkupicielem twoim Święty Izraela,
nazywają Go Bogiem całej ziemi.*

*Zaiste, jak niewiastę porzuconą i zgnębioną na duchu, wezwał cię Pan. I
jakby do porzuconej żony młodości twój Bóg mówi: Na krótką chwilę
porzuciłem cię, ale z ogromną miłością cię przygarnę. W przystępie
gniewu ukryłem przed tobą na krótko swe oblicze, ale w miłości
wieczystej nad tobą się ulitowałem, mówi Pan, twój Odkupiciel.*

*Dzieje się ze Mną tak, jak za dni Noego, kiedy przysięgłem, że wody
Noego nie spadną już nigdy na ziemię; tak teraz przysięgam, że się nie
rozjątrzę na ciebie ani cię gromić nie będę. Bo góry mogą ustąpić i
pagórki się zachwiać, ale miłość moja nie odstąpi od ciebie i nie
zachwieje się moje przymierze pokoju, mówi Pan, który ma litość nad
tobą.*

*O nieszczęśliwa, wichrami smagana, niepocieszona! Oto Ja osadzę
twoje kamienie na malachicie i fundamenty twoje na szafirach. Uczynię
blanki twych murów z rubinów, bramy twoje z górskiego kryształu, a z*

drogich kamieni cały obwód twych murów. Wszyscy twoi synowie będą uczniami Pana. Wielka będzie szczęśliwość twych dzieci. Będziesz mocno osadzona na sprawiedliwości. Daleka bądź od trwogi, bo nie masz się czego obawiać, i od przestachu, bo nie ma on przystępu do ciebie.

Ps 30 (29), 2 i 4. 5-6a. 11 i 12a i 13b (R.: 2a)

Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś.

*Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś *
i nie pozwoliłeś mym wrogom naśmiewać się ze mnie.
Panie, mój Boże, z krainy umarłych wywołałeś moją duszę *
i ocaliłeś mi życie spośród schodzących do grobu.*

Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś.

*Śpiewajcie psalm wszyscy miłujący Pana *
i pamiętajcie o Jego świętości.
Gniew Jego bowiem trwa tylko przez chwilę, *
a Jego łaska przez całe życie.*

Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś.

*Wysłuchaj mnie, Panie, zmiłuj się nade mną, *
Panie, bądź moją pomocą.
Zamieniłeś w taniec mój żałobny lament, *
Boże mój i Panie, będę Cię sławił na wieki.*

Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś.

Iz 55, 1-11

To mówi Pan:

«Wszyscy spragnieni, przyjdźcie do wody, przyjdźcie, choć nie macie pieniędzy. Kupujcie i spożywajcie bez pieniędzy i bez płacenia za wino i mleko. Czemu wydajecie pieniądze na to, co nie jest chlebem? I waszą pracę na to, co nie nasyci? Słuchajcie Mnie, a jeść będziecie przysmaki i dusza wasza zakosztuje tłustych potraw.

Nakłońcie wasze ucho i przyjdźcie do Mnie, posłuchajcie Mnie, a dusza wasza żyć będzie. Zawrę z wami wieczyste przymierze: są to niezawodnie łaski dla Dawida. Oto ustanowiłem cię świadkiem dla ludów, dla ludów wodzem i rozkazodawcą. Oto zawezwiesz naród, którego nie znasz, i ci, którzy cię nie znają, przybiegną do ciebie ze względu na Pana, twój Boga, przez wzgląd na Świętego u Izraela, bo On cię przyozdobi.

Szukajcie Pana, gdy się pozwala znaleźć, wzywajcie Go, dopóki jest blisko. Niechaj bezbożny porzuci swą drogę i człowiek nieprawy swoje knowania. Niech się nawróci do Pana, a Ten się nad nim zmiłuje, i do Boga naszego, gdyż hojny jest w przebaczeniu. Bo myśli moje nie są myślami waszymi ani wasze drogi moimi drogami. Bo jak niebiosy górują nad ziemią, tak drogi moje nad waszymi drogami i myśli moje nad myślami waszymi.

Zaiste, podobnie jak ulewa i śnieg spadają z nieba i tam nie powracają, dopóki nie nawodnią ziemi, nie użyźnią jej i nie zapewnią urodzaju, tak iż wydaje nasienie dla siewcy i chleb dla jedzącego, tak słowo, które wychodzi z ust moich, nie wraca do Mnie bezowocne, zanim wpierw nie dokona tego, co chciałem, i nie spełni pomyślnie swego posłannictwa».

Iz 12, 2. 3-4b. 4cd-5 (R.: por. 3)

Będziecie czerpać ze źródeł zbawienia.

*Oto Bóg jest moim zbawieniem, *
będę miał ufność i bać się nie będę.
Bo Pan jest moją mocą i pieśnią, *
On stał się dla mnie zbawieniem.*

Będziecie czerpać ze źródeł zbawienia.

*Wy zaś z weselem czerpać będziecie wodę *
ze źródeł zbawienia.
Chwalcie Pana, *
wzywajcie Jego imienia.*

Będziecie czerpać ze źródeł zbawienia.

*Dajcie poznać Jego dzieła między narodami, *
przypominajcie, że wspaniałe jest imię Jego.
Śpiewajcie Panu, bo uczynił wzniosłe rzeczy, *
niech to będzie wiadomo po całej ziemi.*

Będziecie czerpać ze źródeł zbawienia.

Ba 3, 9-15. 32 – 4, 4

Bądź posłuszny, Izraelu, przykazaniom życiodajnym, nakłoń ucha, by poznać mądrość. Cóż się to stało, Izraelu, że jesteś w kraju nieprzyjaciół, wynędzniały w ziemi obcej, uważany za nieczystego na równi z umarłymi, zaliczony do tych, co schodzą do Szeolu? Opuściłeś źródło mądrości. Gdybyś chodził po drodze Bożej, mieszkałbyś w pokoju na wieki. Naucz się, gdzie jest mądrość, gdzie jest siła i rozum, a poznasz równocześnie, gdzie jest długie i szczęśliwe życie, gdzie jest światłość dla oczu i pokój. Lecz któż znalazł jej miejsce lub kto wszedł do jej skarbców?

Lecz zna ją Wszechwiedzący i wynajdzie ją swoją mądrością. Ten, który przygotował ziemię na wieczysty czas i napełnił ją stworzeniami czworonożnymi, wysłał światło i poszło, wezwał je, a ono posłuchało Go ze drżeniem. Gwiazdy radośnie świecą na swoich strażnicach. Wezwał je. Odpowiedziały: «Jesteśmy». Z radością świecą swemu Stwórcy.

On jest Bogiem naszym. I żaden inny nie może z Nim się równać. Zbadał wszystkie drogi mądrości i dał ją słudze swemu, Jakubowi, i Izraelowi, umiłowanemu swojemu. Potem na ziemi była widziana i zaczęła przebywać wśród ludzi. Tą mądrością jest księga przykazań Boga i Prawo trwające na wieki. Wszyscy, którzy się go trzymają, żyć

będą. Którzy go zaniedbują, pomrą.

Nawróć się, Jakubie, trzymaj się go, chodź w blasku jego światła. Nie dawaj chwały swojej obcemu ani innemu narodowi twych przywilejów. Szczęśliwi jesteśmy, o Izraelu, że znamy to, co się Bogu podoba.

Ps 19 (18), 8-9. 10-11 (R.: por. J 6, 68b)

Słowa Twe, Panie, dają życie wieczne.

*Prawo Pańskie jest doskonałe i pocrzepia duszę, *
świadcstwo Pana niezawodne, uczy prostaczka mądrości.
Jego słuszne nakazy radują serce, *
jaśniej przykazanie Pana i olśniewa oczy.*

Słowa Twe, Panie, dają życie wieczne.

*Bojaźń Pana jest szczerą i trwa na wieki, *
sądy Pana prawdziwe, a wszystkie razem słuszne.
Cenniejsze nad złoto, nad złoto najczystsze, *
słodziej od miodu płynącego z plastra.*

Słowa Twe, Panie, dają życie wieczne.

Ez 36, 16-17a. 18-28

Pan skierował do mnie te słowa:

«Synu człowieczy, kiedy dom Izraela mieszkał na swojej ziemi, wówczas splugawili ją swym postępowaniem i swymi czynami. Wtedy wylałem na nich swe oburzenie z powodu krwi, którą w kraju przelali, i z powodu bożków, którymi go splugawili. I rozproszyłem ich pomiędzy pogańskie ludy, i rozsypali się po krajach, osądziłem ich według postępowania i czynów. W ten sposób przyszli do ludów pogańskich i dokąd przybyli, bezcześcili święte imię moje, podczas gdy mówiono o nich: „To jest lud Pana, musieli się oni wyprowadzić ze swego kraju”. Wtedy zatroszczyłem się o święte me imię, które oni, Izraelici, zbezczeszczili wśród ludów pogańskich, do których przybyli.

Dlatego mów do domu Izraela: Tak mówi Pan Bóg: Nie z waszego powodu to czynię, domu Izraela, ale dla świętego imienia mojego, które bezcześciliście wśród ludów pogańskich, do których przyszedliście. Chcę uświęcić wielkie imię moje, które zbezczeszczone jest pośród ludów, zbezczeszczone przez was pośród nich, i poznają ludy, że Ja jestem Pan, mówi Pan Bóg, gdy okażę się Świętym względem was przed ich oczami. Zabiorę was spośród ludów, zbiorę was ze wszystkich krajów i przyprowadzę was z powrotem do waszego kraju, pokropię was czystą wodą, abyście się stali czystymi, i oczyszczę was od wszelkiej zmayı i od wszystkich waszych bożków.

I dam wam serce nowe i ducha nowego tchnę do waszego wnętrza, odbiorę wam serce kamienne, a dam wam serce z ciała. Ducha mojego chcę tchnąć w was i sprawić, byście żyli według moich nakazów i przestrzegali przykazań, i według nich postępowali. Wtedy będziecie mieszkać w kraju, który dałem waszym przodkom, i będziecie moim ludem, a Ja będę waszym Bogiem».

Ps 42 (41), 2-3; Ps 43 (42), 3. 4 (R.: por. Ps 42 (41), 3)

Boga żywego pragnie dusza moja.

*Jak łania pragnie wody ze strumieni, *
tak dusza moja pragnie Ciebie, Boże.
Dusza moja Boga pragnie, Boga żywego, *
kiedyż więc przyjdę i ujrzę oblicze Boże?*

Boga żywego pragnie dusza moja.

*Ześlij światłość i wierność swoją, *
niech one mnie wiodą.
Niech mnie zaprowadzą na Twą górę świętą *
i do Twoich przybytków.*

Boga żywego pragnie dusza moja.

*I przystąpię do ołtarza Bożego, *
do Boga, który jest moim weselem i radością.
I będę Cię chwalił przy dźwiękach lutni, *
Boże, mój Boże!*

Boga żywego pragnie dusza moja.

Rz 6, 3-11

Bracia:

My wszyscy, którzy otrzymaliśmy chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć. Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie, jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca.

Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy z Nim złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie. To wiedźcie, że dla zniszczenia grzesznego ciała dawny nasz człowiek został razem z Nim ukrzyżowany po to, byśmy już więcej nie byli w niewoli grzechu. Kto bowiem umarł, stał się wolny od grzechu.

Otóż jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, wiedząc, że Chrystus powstawszy z martwych już więcej nie umiera, śmierć nad Nim nie ma już władzy. Bo to, że umarł, umarł dla grzechu tylko raz, a że żyje, żyje dla Boga. Tak i wy rozumieście, że umarliście dla grzechu, życie zaś dla Boga w Chrystusie Jezusie.

Ps 118 (117), 1-2. 16-17. 22-23

Alleluja, alleluja, alleluja.

*Dziękujcie Panu, bo jest dobry, *
bo Jego łaska trwa na wieki.
Niech dom Izraela głosi: *
«Jego łaska na wieki».*

Alleluja, alleluja, alleluja.

*Prawica Pana wzniesiona wysoko, *
prawica Pańska moc okazała.
Nie umrę, ale żył będę *
i głosił dzieła Pana.*

Alleluja, alleluja, alleluja.

*Kamień odrzucony przez budujących *
stał się kamieniem węgielnym.
Stało się to przez Pana *
i cudem jest w naszych oczach.*

Alleluja, alleluja, alleluja.

Łk 24, 1-12

W pierwszy dzień tygodnia niewiasty poszły skoro świt do grobu, niosąc przygotowane wonności. Kamień od grobu zastały odsunięty. A skoro weszły, nie znalazły ciała Pana Jezusa. Gdy wobec tego były bezradne, nagle stanęło przed nimi dwóch mężczyzn w lśniących szatach. Przestraszone, pochyliły twarze ku ziemi, lecz tamci rzekli do nich: «Dlaczego szukacie żyjącego wśród umarłych? Nie ma Go tutaj; zmartwychwstał. Przypomnijcie sobie, jak wam mówił, będąc jeszcze w Galilei: „Syn Człowieczy musi być wydany w ręce grzeszników i

ukrzyżowany, lecz trzeciego dnia zmartwychwstanie”». Wtedy przypomniły sobie Jego słowa i wróciły od grobu, oznajmiły to wszystko Jedenastu i wszystkim pozostałym. A były to: Maria Magdalena, Joanna i Maria, matka Jakuba; i inne z nimi opowiadały to Apostołom. Lecz słowa te wydały im się czczą gadaniną i nie dali im wiary.

Jednakże Piotr wybrał się i pobiegł do grobu; schyliwszy się, ujrzał same tylko płótna. I wrócił do siebie, dziwiąc się temu, co się stało.